

Des col·lectius antimilitaristes: Mili-kk i AROC

Pau Gálvez i Joan Quer

Mili-kk

Col·lectiu Antimilitarista de Girona

Si haguéssim de definir el que va representar el Mili-kk de Girona amb una paraula aquesta podria ser rebel·lia. Rebel·lia de la consciència contra lleis i normes que violentaven el sentit comú, i les ànsies de llibertat i justícia d'una joventut que no es conformava a doblegar la força de la seva raó davant de la raó de la força.

Antecedents

Els veritables antecedents d'on s'alimenta l'antimilitarisme i el pacifisme de què es va nodrir el mili-kk i les altres organitzacions, el podríem trobar en el refús que, de forma més o menys difusa, ha tingut el poble català contra l'exèrcit.

De forma més directa podem parlar de l'herència deixada pel moviment anti-OTAN, amb les múltiples implicacions que van tenir els diferents debats que aquesta lluita va generar, els papers dels exèrcits, els pressupostos militars, el sentit de la conscripció...

Dins dels moviments pacifistes i d'objecció de consciència es

constatava que totes les lluites sorgides contra la mili havien patit enormes limitacions, ja fos l'objecció, ja fos la lluita a les casernes. L'experiència europea mostrava que ni la lluita dels objectors ni la dels soldats, en solitari, arribaven mai a posar en perill el servei militar. Calia intentar unificar esforços i trobar un marc que aglutinés els diferents sectors que d'una o altra forma impugnessin la mili: objectors, desertors... des de fora, i els soldats des de dins, i aconseguir també trobar un suport social ampli, entre l'espectre alternatiu: llibertaris, militants de l'esquerra revolucionària, ecologistes, independentistes, militants gais, feministes i joves en general. Aquest plantejament va portar a redefinir objectius, car aleshores els grups no es podien limitar a reclamar el reconeixement del dret individual a l'objecció de consciència, ni, per l'altre costat, a obtenir meres reformes que fessin més suportable el servei militar, sinó que es va anar més enllà i es van concentrar els esforços en un objectiu comú i més ambiciós: l'abolició de la mili.

A les comarques gironines es van crear diferents organitzacions de caràcter pacifista, la més antiga va ser el MOC-Alt Empordà. A finals de 1984 a Barcelona es creen les primeres coordinadores unitàries com el Mili-kk. El 28 de desembre (dia dels innocents) d'aquest any s'aprova la Llei d'objecció de consciència (LOC).

Aquesta llei aprovada pel PSC-PSOE (El Sr. Del Pozo és un dels principals ponents de la llei.) representa un càstig per als objectors de consciència, els penalitza amb més temps de prestació, els fa ocupar llocs de treball dins de l'administració i els manté en una estructura de caire militar (entre altres crítiques).

Petita cronologia d'una utopia

En 1986, després del referèndum sobre l'OTAN, en el Comitè per la Pau i el Desarmament de Girona es parla de crear un col·lectiu antimili específic per no trencar el moviment. Aquest any Cesc Alexandrí, objector a la meitat de la mili, és empresonat.

Es fa la primera acció com a Mili-kk dins de la campanya electoral. En un míting del PSOE a Girona ha de parlar el ministre de defensa, Narcís Serra. Unes deu persones intenten mostrar el seu rebuig en el míting (seran apallissades).

Es mantenen xerrades entre diferents organitzacions juvenils gironines. Es fa una acció conjuntament amb el MOC-Alt Empordà contra el sorteig de quintos.

Es participa en una xerrada del Col·lectiu per la no-violència, on el Sr. Del Pozo defensa l'empresonament dels que no compleixin la LOC, és a dir, dels insubmisos.

En 1987 s'organitza la Setmana Antimili de Girona. Es produeix la presentació del Mili-kk. Col·lectiu Antimilitarista de Girona a la Facultat de Lletres, i es crea el 1r Mili-kk Rock. S'inicia una dinàmica de diferents accions, xerrades, encadenada a les casernes, actuació a la Rambla...

El 1988 serà la data en què les diferents organitzacions del moviment antimilitarista en l'àmbit estatal (MOC, Mili-kk, Kakitzat...) acordaran tirar endavant la campanya per la insubmissió. A Girona el Mili-kk funcionarà com a plataforma unitària on trobarem gent organitzada (JCR, AJR, MCC, llibertaris) i independents, que per la seva forma d'actuar és conegut en la coordinadora de Mili-kk de Catalunya com «la dimensió desconeguda».

A l'hivern es posa en marxa la PSS, l'Ajuntament de Girona és el primer municipi de tot l'Estat a crear places de PSS, es respon amb algunes accions puntuals, com la que es fa davant de les casernes a l'Escala.

El febrer de 1989 a Barcelona es fa la 1a presentació d'insubmisos de tot l'Estat (57 en total), s'intenta fer el màxim de mobilització per crear consciència contra la mili i l'exèrcit. Gent de l'MDT s'incorpora al Mili-kk.

Algunes accions d'aquell any són: protesta a la Mercè durant un concert dels militars per la Pasqua; encadenada i concentració davant del llavors Govern Civil, tallant la Gran Via; encadenada davant un tren a RENFE per la intenció d'aquesta empresa de crear places de PSS; concentracions davant de l'Ajuntament per demanar la seva no-col·laboració en el reclutament; s'organitza el 2n Mili-kk Rock a la Devesa amb la participació de més de 500 persones; es crea el fanzine «El voltor pelut», etc.

Es creen diferents col·lectius de Mili-kk a instituts i a la universitat. Es crea el Mili-kk Salt.

Al desembre es produeix el consell de guerra contra els estudiants d'universitat (UB i UAB) Josep Maria Moragriega i Car-

les Hinojosa. Hi ha una encadenada al Pont de Pedra. S'organitza una vaga general a la universitat i els instituts amb un èxit notable. Manifestació d'un miler de persones. Pronunciaments d'amplis sectors socials gironins contra el consell de guerra, el primer des de la dictadura.

El 1990 hi ha un augment continuat d'insubmisos. Es participa en la 1a marxa antimilitarista de Catalunya, que passa per Girona, Salt, Torroella de Montgrí i Figueres (entre altres pobles). Gran èxit de la barraca de fires del Mili-kk.

El 1991 és l'any de la guerra del Golf, es crida a la insubmissió i a la deserció contra la guerra (Josep A. Escalada d'Esparreguera i Manuel Blázquez de Barcelona desertaran, i seran acollits per Amnistia Internacional com a presos polítics). Es realitzaran múltiples accions contra la guerra, vagues d'estudiants, xerrades, manifestacions, etc.

El 1992 serà el judici de l'Anselm Díaz, activista del Mili-kk Girona i el MOC. Serà el primer judici a Catalunya a un insubmís a la PSS; s'aconseguirà que l'Ajuntament de Torroella de Montgrí aprovi una moció demanant l'absolució; s'interromprà un ple de l'Ajuntament de Girona on el grup socialista sembla estar d'acord amb l'empresonament d'insubmisos; s'organitzaran xerrades i concerts (acció conjunta amb l'Associació per l'Objecció de Consciència, APOC).

A partir de 1993 l'Assemblea d'Insubmisos agafa el relleu dels diferents grups (Mili-kk Girona, Col·lectiu Antimilitarista de Salt...). Es van succeir diferents judicis a insubmisos de les comarques gironines, les accions són unitàries. També seran unitàries les presentacions conjuntes d'insubmisos.

Els partits que feia uns anys defensaven el servei militar obligatori comencen a canviar de direcció i aposten per la professionalització de l'exèrcit. El moviment antimili perd força, a favor d'altres objectius.

Balanç i reflexions

S'han complert els objectius dels moviments antimilitaristes? Òbviament no, ja que l'objectiu últim era la desaparició de tots els exèrcits i la convivència de totes les persones en un món de justícia i igualtat. Però, una vegada repassat l'objectiu últim, podem apropar-nos als més humils, allò que sí es va aconseguir: es va posar contra les cordes un servei militar obligatori i una prestació social substitutòria que atemptava contra la consciència i la llibertat de l'individu, es va realitzar una gran feina d'educació per a la pau. Va ser un exemple de democràcia radical fent servir la desobediència civil com a eina per canviar lleis injustes i crear consciència pacifista.

Ara la feina antimilitarista i pacifista no ha acabat, en un moment que des de diferents mitjans ens venen els exèrcits com a únics portadors de solucions i que ens volen fer creure que els exèrcits porten la pau, és més important que mai la necessitat de pensar en clau pacifista i antimilitarista, i recordar que la guerra mai és la solució sinó la continuació d'un problema i l'augment de la roda de l'odi.

«Si vols la pau, prepara la pau.»

Pau Gálvez és membre del Mili-kk de Girona.

APOC

Associació de Pacifistes Objectors de Consciència

L'Associació de Pacifistes Objectors de Consciència (APOC) és una associació sense ànim de lucre que es va fundar el 26 d'octubre de 1991 a la ciutat de Girona.

L'hivern anterior alguns joves del barri de Sant Narcís ja ens reuníem a la plaça de l'Assumpció (la placeta de les voltes), i discutíem llargament sobre les nostres situacions respecte al servei militar. Els més saberuts sobre el tema ja havien fet el pas de declarar-se objectors i en general tots els que en parlàvem teníem ben clar que ni tard ni d'hora a nosaltres ningú no ens faria anar a la mili.

El centre cívic del barri feia poc temps que funcionava i fou en aquest nou espai del barri on la Cristina ens oferí una taula rodona on seure a exposar les nostres posicions. En una primera trobada ja vàrem ser catorze, entre els quals hi havia: en Carreras, en Terés, en Pradas, en Peix, en Quer, en Reyner, en Garreta, la Mercè, en Corominas, en Manyer (tot i que va marxar de seguida), en Comas... De seguida vàrem organitzar-nos en associació. Sobre la paperassa ja hi tenien la mà trencada alguns dels esmentats. Es va fer fins i tot una presentació pública al barri que va tenir un èxit notable, vingué fins i tot la premsa local. Estàvem esperonats i l'empenta consolidà el grup matriu definitivament.

L'activitat consistia a passar-nos lectures constantment, convidàvem gent perquè ens expliquessin coses sobre això i anàrem consolidant la confiança mútua, lluny de la Parròquia, els escoltes, o els partidets de futbol a les intermunicipals.

El salt següent fou el contacte amb altres grups i moviments gironins dels quals algú havia sentit a dir alguna cosa: KAS (Kol·lectiu Antimilitarista de Salt), Mili-kk, AOC, MOC... Vàrem contrastar posicions tot descobrint que nosaltres treballàrem per a la difusió del dret a objectar i que la PSS i la insubmissió eren passos personals i posteriors de cada un dels individus que es negaven a fer la mili.

Aferrats a la informació, ens informàrem i començàrem a fer xerrades a tort i a dret. Diria que unes tres-centes. El concert de l'Apocrock, amb Fred de Peus, Carquèxia, Komando Moriles i Zit Zània en la seva primera actuació, ens portà a tenir barraca aquell any per fires i compartir-la amb els moviments antimilitaristes gironins.

El president de l'Associació no parava de posar ordre i escriure totes aquelles idees que apareixien, en Martí Carreras no deixava d'insistir que calia fer campanya a l'església (finalment fundà Insubmisos Cristians). I en Pradas, dibuixa que dibuixarà gargots, creà Arquitectes Sense Fronteres...

La primavera del 1994 vam canviar de local i entràrem al Centre Cultural l'Estació, en Joan hi feia la PSS i allà ens podíem quedar fins a les 10, les 11 o les 12... Teníem ordinadors per escriure i fer cartells, taules per muntar activitats i intimitat per poder discutir.

El grup ja havia sofert un canvi i alguns històrics havien plegat. El camí estava pres, substituïrem en Toni Bardera en l'Assessoria d'Objecció de Consciència dins el Centre d'Informació i Serveis per a la Joventut l'Estació. Es consolidava un dels nostres objectius: oferir informació sobre l'Objecció de Consciència i també sobre la Insubmissió a tots els gironins! Ho teníem clar, havíem decidit treballar des de dins el sistema per arribar a normalitzar-lo.

Ara s'obria una nova porta amb nova gent: en Roger Casero, en Piu... Tots proveníem del camp de l'educació en el lleure i ens creïem capaços d'endegar un projecte. En Roger aparegué un bon dia amb els fulls de la Beca Quim Franch. Ell i en Martí feren un projecte de somni per a nosaltres: la creació d'un Centre de Recursos per a la Pau. Hi guanyàrem! El nou grup es consolidava i començava un camí de no-retorn cap a la Cooperació, la Solidaritat i l'Antimilitarisme argumentat amb campanyes d'Objecció Fiscal (tot i que cap de nosaltres feia la declaració de Renda). La participació de l'Assemblea Antimilitarista de Catalunya de forma activa, la relació amb Fundació per la Pau que finalment en Martí ha sabut recuperar per a Girona...

La nostra dispersió ens consolidà com a activistes però ens deixà orfes de nosaltres mateixos i l'APOC, que fins l'any 1998 va conduir la gestió del Centre d'Informació i Serveis per a la Joventut, acabà incorporant l'Eva, en David i d'altres.

L'activitat desenvolupada per l'APOC

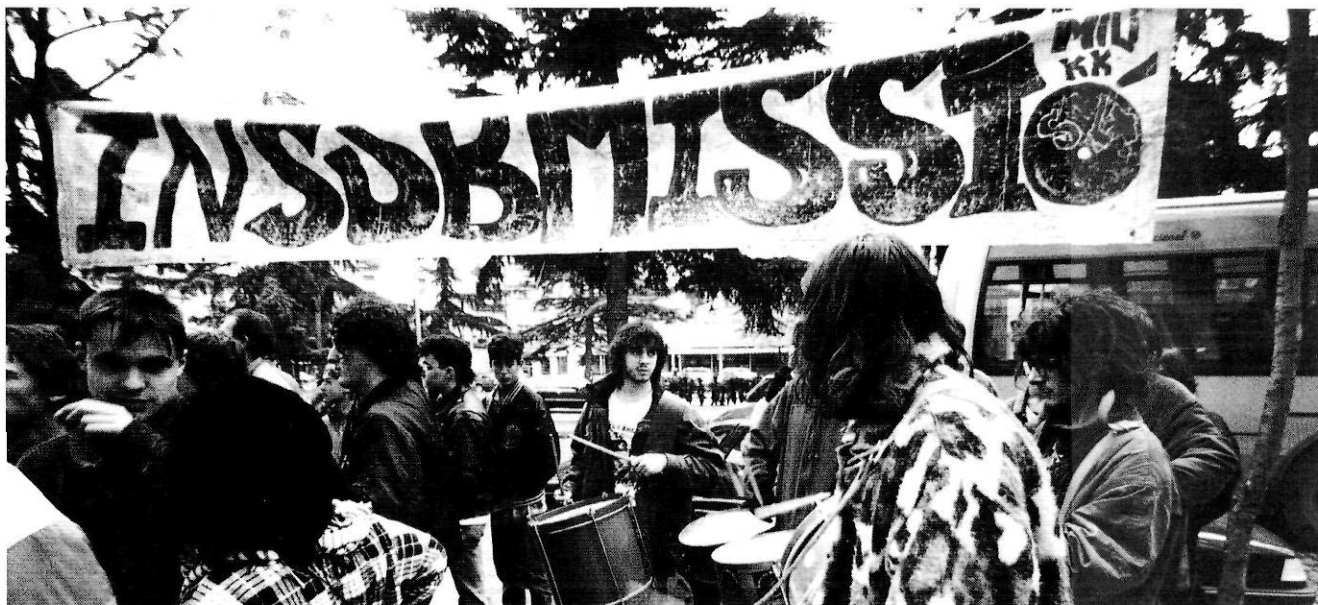
Les activitats que hem realitzat es concreten en dos àmbits, segons la població a la qual aquestes activitats, pel seu disseny, objectius i característiques, van adreçades. Aquests dos àmbits han estat:

- 1. La societat gironina en general

Adreçar-nos a la societat en general perquè considerem que l'educació per a la pau no és propietat tan sols dels moviments pacifistes o dels àmbits educatius, sinó que afecta la societat en general, ja que és immersos en la societat, en un sistema relacional, d'interaccions personals, grupals, institucionals..., que els individus actuem i ens relacionem. L'APOC des dels seus inicis sempre ha procurat obrir-se a la ciutat de Girona i a les comarques gironines en general.

Per tal, doncs, d'arribar a la societat gironina planificàrem algunes activitats i serveis:

- La Campanya d'Objecció Fiscal pretén, encara ara, conscienciar, i sobretot divulgar, de la possibilitat de desviar a favor de qualsevol entitat humanitària el percentatge dels nostres impostos que després l'Estat destina a despeses militars. Per tirar-la endavant es realitzaren algunes xerrades i s'instal·là una parada informativa a la rambla de la Llibertat de Girona.
- La campanya a favor de les Juguines per la Pau: «Tu que pots, tria» es realitzava durant les festes de Nadal, i estava dedicada a promoure les juguines alternatives a les juguines bèl·liques, com a juguines educatives i lúdiques, i a fer reflexionar els consumidors abans no es decidissin a comprar jocs o juguines per als infants, els joves o per a ells mateixos.
- L'Assessoria per a l'Objecció de Consciència, assumida des del gener de 1995, des del marc del Centre d'Informació i Serveis per a la Joventut l'Estació, encara s'ofereix a tots els interes-

Manifestació d'insubmisos a l'avinguda Ramon Folch de Girona, l'any 1993.

sats a conèixer els diferents aspectes que impliquen l'objecció de consciència, l'objecció fiscal i la insubmissió.

•• 2. L'àmbit d'educació formal i no formal

Els mestres, els educadors, i fins i tot els monitors de lleure, no sempre tenen ni prou informació ni prou recursos per treballar, dins els seus àmbits, aspectes referents a l'educació per a la pau. Conscients d'aquesta mancança vèiem la necessitat d'adreçar-nos a aquests col·lectius de professionals per tal de donar-los a conèixer idees, dinàmiques, recursos... per poder facilitar-los la seva tasca educativa.

La nostra actuació en aquest àmbit es concretà de la manera següent:

- Facilitant recursos educatius per ajudar-los en la seva tasca diària. Un dels serveis que més il·lusió ens feia era poder prestar recursos didàctics a aquells mestres i altres educadors que, tenint una motivació inicial, s'adreçaven a la nostra entitat per consultar unitats didàctiques de temes com els refugiats, els drets humans, l'ecologia, el sexisme, el militarisme... o bé material audiovisual, jocs, llibres de contes, d'assaig, fotografies, dibuixos...
- Desenvolupant recursos per treballar temes dels quals hi havia una mancança. Aquesta és una tasca que any rere any vam anar fent, impulsats per les ganes de treballar temes concrets en els quals havíem vist que no hi havia cap activitat ja feta que s'hi ajustés. Per tant, els recursos que hem realitzat eren específics per treballar el que nosaltres hem anomenat campanyes de curs:
 - a) *Un recorregut per la Pau.* Amb aquesta primera campanya vam pretendre donar a conèixer un sentit ampli del concepte de pau. La campanya es va desenvolupar en centres de primària i secundària, així com en centres d'esplai. La dinàmica utilitzada es va fer a partir d'una sèrie de dibuixos d'en JAP.
 - b) *Construïm la Pau.* Aquesta va ser una campanya que tenia per

objectiu treballar actituds quotidianes lligades al sentit ampli del concepte de pau. Va servir per crear tres recursos diferents, com són «El Partenó», joc de construcció per treballar el tema de les actituds; «Construïm la Pau», un retallable per iniciar un debat, i «Dia a dia d'un municipi», joc de rol per tractar el tema de la democràcia i les minories.

- c) *Juguem per la Pau.* Aquesta campanya ens va permetre treballar el tema de la multiculturalitat des d'una aproximació lúdica. El recurs consisteix, encara avui dia, en un bagul de jocs d'arreu del món, i la seva construcció va implicar la recerca i l'elaboració pròpia de cada un dels jocs. Finalment li canviàrem el nom pel de Jocs d'Arreu del Món. Fou i és ben acceptat tant des de l'àmbit escolar com des del món del lleure.
- Oferint-nos com a equip de dinamitzadors d'activitats d'educació per a la pau. Fins ara la mateixa dinàmica dels membres de l'APOC ha permès que, a banda de desenvolupar recursos educatius per treballar diferents temes relacionats amb la pau, s'hagi pogut oferir un petit equip de membres de l'entitat per anar a dinamitzar les activitats creades. Aquest servei ha permès que moltes vegades centres escolars o de lleure hagin pogut disposar dels nostres recursos humans.
- Participant en la formació d'educadors. Donades les nostres pròpies limitacions, no podíem —ni volíem— aspirar a centralitzar les activitats d'educació per a la pau. Per tant, era un objectiu prioritari de l'APOC que la tasca d'integrar valors humans en l'educació s'assolís progressivament. Fou per aquest motiu que, durant tres anys, vàrem participar en les activitats de formació d'educadors en el temps lliure de dues escoles de Girona —la de Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya i la Galligants.

Joan Quer és membre de l'APOC.